

Til dere som har vært med lengst

Du er blant de aller første deltakerne i Den norske mor og barn-undersøkelsen (MoBa). Opplysningene vi får fra deg blir stadig mer verdifulle. Derfor håper vi at du også tar deg tid til å fylle ut skjemaet for barn som har fylt 7 år.

Det er per 15. februar 2008 rekruttert 84 734 kvinner med 98 531 svangerskap i MoBa. Stadig flere kvinner deltar med flere svangerskap. 80 prosent av fedrene deltar når mor er med.

Forskning

Mange forskere, både fra nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer, analyserer de allerede tilgjengelige data i MoBa. Flere artikler med data fra MoBa er publisert i internasjonale tidsskrifter.

Til nå har det vært hovedsakelig fokusert på temaer rundt svangerskap og fødsel. Etter hvert som vi får inn data også fra de større barna, vil det komme flere prosjekter som handler om barns helse og utvikling. Derfor er det viktig å følge de barna som er med i MoBa, og vi retter en spesiell takk til dere som har vært med lengst!

Her følger en presentasjon av noen publiserte resultater fra MoBa. Resultater kommer også fortløpende på www.fhi.no/morogbarn.

Alkohol før og i svangerskapet

9 av 10 kvinner drikker alkohol i de siste tre månedene før graviditeten. Under svangerskapet drikker nær 16 prosent alkohol.

Resultatene fra MoBa viser at 2 av 10 svangerskap ikke er planlagt. Dette kan være en forklaring på at "gamle" alkoholvaner varer noen uker også inn i svangerskapet.

Røyking, kaffe og angst

Om lag sju prosent av barn på halvannet år er svært urolige. Røyking i svangerskapet øker risikoen for slik uro hos barnet.

Om lag ti prosent av mødrene i MoBa oppga at de hadde røykt i svangerskapet. Høyest risiko for uro hos barnet, sees hos barn av dagligrøykere og ved røyking tidlig i svangerskapet.

Angstproblemer hos mor er også forbundet med økt risiko for uro hos barnet. Man har imidlertid ikke påvist noen sammenheng mellom kaffedrikking hos mor og uro hos barnet.

Egen ADHD studie i MoBa

Statssekretær Kari Henriksen i Helse- og omsorgsdepartementet åpnet nylig ADHD-studien ved Folkehelseinstituttet. Målet med studien er å finne årsaker til og tidlige kjennetegn på ADHD hos førskolebarn.

– Studien er unik i verden fordi vi gjennom MoBa har biologisk materiale og informasjon om forhold i fosterliv og tidlig spedbarnsalder hos barna som deltar, sier prosjektleder Heidi Aase ved Folkehelseinstituttet.

Studien gjennomføres i samarbeid med Ullevål universitetssykehus.

Urinlekkasje

Over halvparten av gravide kvinner i MoBa opplever urinlekkasje. Lekkasje både før og under svangerskapet ser ut til å ha sammenheng med det å ha født barn tidligere. Det har også sammenheng med kvinnens alder og kroppsmasseindeks (BMI).

De fleste av kvinnene som rapporterte om urinlekkasje både før og under svangerskapet, opplevde dette sjeldnere enn en gang i uka, og da bare som noen dråper. Stressinkontinens (lekkasje ved hoste, nys, latter, løp eller hopp) var mest vanlig blant de gravide kvinnene.

Trening

Vi vet at fysisk trening av bekkenbunnen kan motvirke urinlekkasje. I MoBa rapporterer omkring 78 prosent av kvinnene at de trener bekkenbunnen. Av disse er det 27 prosent som sier at de trener tre ganger i uken eller mer.

Kvinner som sier at de gjør bekkenbunns-trening har flere barn, høyere utdanning, og de trener også mer regelmessig på fritiden enn dem som ikke gjør bekkenbunnstrening.

Kvinnene som trener rapporterer også mer urinlekkasje og smerter i bekkenbunnen enn dem som ikke trener. Antagelig trener disse kvinnene regelmessig for å bli kvitt sine plager.

I MoBa ønsker vi nå å undersøke nærmere hvordan fysisk trening i svangerskapet kan påvirke mors helse i svangerskapet og ulike svangerskapsutfall.

Spiseforstyrrelser

Spiseforstyrrelser går ikke nødvendigvis over selv om man blir gravid. For noen blir situasjonen til og med verre.

Data fra spørreskjemaene viser at før graviditeten er det 0,1 prosent av kvinnene som har anoreksi, 0,7 prosent som har bulimi, og 3,5 prosent som har overspinningslidelse. Under tidlig graviditet synker forekomsten av bulimi til 0,2 prosent mens forekomsten av overspinningslidelse øker til 4,8 prosent.

Babyvekt og uro

Norske spedbarn som gråter mye, er vanskelig å legge eller vanskelig å trøste, veier ikke mer eller legger ikke raskere på seg enn andre spedbarn.

Man kan likevel ikke avkrefte at barn med vanskelig temperament får mer mat eller annen type mat slik at de risikerer å legge mer på seg senere i livet. I en pågående studie undersøker forskerne om maten som gis til spedbarn med vanskelig temperament, avviker fra maten andre spedbarn får.

Bekymringer påvirker amming

I MoBa har man funnet at engstelse og depressive tanker hos ammende kvinner kan føre til økt bekymring for om barnet får nok mat. Dette kan føre til at disse kvinnene avslutter ammingen eller spør på med grøt og morsmelkerstatning.

Luftveissykdom hos barna

Sykdom og plager fra luftveiene er vanlig hos små barn. For omtrent 40 prosent av barna i MoBa rapporteres det om tetthet og piping i brystet før 18 måneders alder. Hos noen barn er dette forbigående plager, mens hos andre kan tidlige plager være forbundet med utvikling av astma.

Det er viktig å forsøke å finne hvilke faktorer som øker risikoen for luftveissykdom hos barn.

I MoBa er det funnet at både røyking under og etter svangerskapet bidrar til økt risiko for luftveisinfeksjoner og tetthet i brystet i tidlig barndom. I tillegg kartlegges nå flere mulige risikofaktorer som kan bidra til forståelse om hvordan luftveissykdom hos barn kan forebygges.

Andre forskningsprosjekter

Det er planlagt flere delprosjekter i MoBa som vil basere seg på informasjon fra det spørreskjemaet dere nå har fått:

- Fysisk aktivitet og helse
- Overvekt og vektutvikling hos barn
- Tannhelse
- Årsaker til magesmerter, migrene og annen hodepine
- Årsaker til diabetes, kreft, cøliaki og andre sykdommer
- Risikofaktorer for luftveissykdom

I tillegg til forskning omkring svangerskapet, vil det nå også bli mer forskning rettet mot barnets utvikling og helse. På disse områdene er det mange planlagte forskningsprosjekter. Flere spennende resultater vil komme fortløpende. Følg med på www.fhi.no.

Tusen takk for at dere deltar i Den norske mor og barnundersøkelsen!

Alle foto: Ingram

